

พหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
อุบลราชธานี เขต 2

Multiple Intelligence of School Administrators under Ubon
Ratchathani Primary Educational Service Area Office 2

ปัทนางค์ บุญญา^{1*}, สมฤทัย เต่าจันทร์², และชวนคิด มะเสนะ³
Patthanang Boontha^{1*}, Somrutai Taochan², and Chuankid Masena³

¹นักศึกษาลัทธิศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, Student in
Master of Education Program in Educational Management, Ubon Rajabhat University, Thailand.

²⁻³อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, Faculty of Education UbonRatchathani
Rajabhat University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : pattapattapatta270834@gmail.com

DOI : 10.14456/jasrru.2025.47

Received : July 10, 2025; Revised : August 11, 2025; Accepted : August 14, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เปรียบเทียบพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา และ 3) ศึกษาแนวทางพัฒนาพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 2 จำนวน 322 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 36 คน และครูผู้สอนจำนวน 286 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างอ้างอิงจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามขนาดของโรงเรียน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้สัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 2 คน และครูจำนวน 2 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .97 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบค่าที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ LSD และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) พหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสังคม ด้านปัญญา ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านอารมณ์ ตามลำดับ 2) การเปรียบเทียบพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งพบว่าโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) แนวทางพัฒนาพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา (1) ด้านปัญญา ควรส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยการอบรมพัฒนาเกี่ยวกับหลักสูตรพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการใช้เทคโนโลยี (2) ด้านสังคม ส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นความสามัคคีและการมีส่วนร่วม พัฒนาทักษะการสื่อสาร ช่วยเหลือเกื้อกูลและการเห็นอกเห็นใจ (3) ด้านคุณธรรม

Citation : Boontha, P., Taochan, S., & Masena, C. (2025). Multiple Intelligence of School Administrators under Ubon

Ratchathani Primary Educational Service Area Office 2. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(4), 181–202.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.47>

และจริยธรรม ควรมุ่งเน้นการเป็นแบบอย่างที่ดี ยึดหลักความซื่อสัตย์และโปร่งใส ปฏิบัติตามค่านิยมด้านจริยธรรม และกำหนดหลักเกณฑ์การบริหารที่เป็นธรรมและตรวจสอบได้ เพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มั่นคงและน่าเชื่อถือ (4) ด้านอารมณ์ ส่งเสริมการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ฝึกควบคุมอารมณ์ จัดการความเครียด ฝึกรับมือกับสถานการณ์กดดันและแสดงออกอย่างเหมาะสม

คำสำคัญ (Keywords) : พหุปัญญา, ผู้บริหารสถานศึกษา, ผู้นำ

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the multiple intelligence of the school administrators, 2) to compare the multiple intelligence of the school administrators classified by position, work experience, and school size, and 3) to explore the guidelines for developing multiple intelligence of school administrators under Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 2. The sample consisted of 322 participants, including 36 school administrators and 286 teachers. The sample size was determined using Krejcie and Morgan's table and selected through stratified random sampling based on school size. The target groups for in-depth interviews were 2 school administrators and 2 teachers. The research instrument was a five-level rating scale a questionnaire with a reliability value of .97, and the structural interview form. The data analysis used frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, One-way ANOVA, and LSD, and content analysis. The research findings were as follows: 1) The multiple intelligence of school administrators were at a high level overall and specific aspect, ranked from highest to lowest as follows: social aspect, cognitive aspect, moral and ethical aspect, and emotion aspect, respectively. 2) The comparison of multiple intelligences of school administrators classified by position showed no difference overall. However, when classified by work experience, there was a statistically significant difference at the .01 level overall. Similarly, classification by school size revealed a statistically significant difference at the .05 level overall. 3) The guidelines for developing multiple intelligence for multiple intelligence of school administrators under Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 2 were as follows: (1) In cognitive aspect, analytical thinking skills, knowledge-sharing skills, and technology skills should be promoted through training programs. (2) In social aspect, should promote the fostering of an organizational culture that emphasizes unity and participation, enhance communication skills, mutual support, and empathy. (3) In moral and ethical aspect, should be a good role model, adhere to the principles of honesty and transparency, instill ethical values, and establish fair and accountable administrative practices in order to build a stable and trustworthy organizational culture. (4) In emotion aspect, should promote the development in emotional intelligence, emotional regulation, stress management, coping under pressure, and appropriate emotional expression

Keywords: Multiple intelligence, School administrators, Leaders

Citation : ปัทมาภรณ์ บุญญา, สมฤทัย เต่าจันทร์, และ ชวนคิด มะเสนะ. (2568). พหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(4), 181-202.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.47>

บทนำ (Introduction)

แนวคิดพหุปัญญา (Multiple Intelligences) เป็นทฤษฎีที่ Howard Gardner เสนอขึ้น โดยอธิบายว่ามนุษย์มีความฉลาดหลากหลายรูปแบบ ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงความสามารถด้านสติปัญญา แต่ยังรวมถึงความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านมิติสัมพันธ์ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ด้านตรรกศาสตร์ และคณิตศาสตร์ ด้านภาษา ด้านการเข้าใจตนเอง ด้านดนตรี และด้านการดำรงชีวิต (Gardner, 1983) แนวคิดนี้เน้นให้ความสำคัญกับความแตกต่างระหว่างบุคคลและการพัฒนาศักยภาพอย่างรอบด้าน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเศรษฐกิจโลก ผู้บริหารสถานศึกษาที่เข้าใจและประยุกต์ใช้ทฤษฎีนี้ จะสามารถกำหนดนโยบายและบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียนและบุคลากรในองค์กร

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา เนื่องจากมีบทบาทในการกำหนดวิสัยทัศน์ วางแผน กลยุทธ์ และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ความสามารถของผู้บริหารจึงต้องครอบคลุมทั้งภาวะผู้นำ การบริหารจัดการ และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (ณรงค์ฤทธิ์ นามเหลา, 2560) การมีพหุปัญญาที่หลากหลายช่วยให้ผู้บริหารสามารถปรับตัวและตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพในสถานการณ์ที่ซับซ้อน แนวคิดเรื่อง พหุปัญญา มีความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษาเป็นอย่างมากเนื่องจากช่วยเตรียมผู้บริหารให้พร้อมรับมือกับความหลากหลายและความซับซ้อนของสถานการณ์ (ณิรดา เวชญาลักษณ์, 2566)

จากรายงานผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน การทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินัยพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2566 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 พบว่าเมื่อจำแนกตามสังกัดแล้วปรากฏว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และประเทศ ในทุกวิชา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2, 2566) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพึงพอใจ รวมถึงทักษะการคิดวิเคราะห์และนิสัยใฝ่เรียนรู้ก็ยังไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม อันมีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากกระบวนการบริหารจัดการของสถานศึกษาดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษาบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความสามารถในการใช้ความฉลาดหลากหลายรูปแบบ ในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

จากความสำคัญของแนวคิดพหุปัญญาที่นำมาพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ให้ผู้เรียน หล่อหลอมให้มีทักษะ และมีความคิดสร้างสรรค์ในอนาคตและค้นพบความถนัดและความสามารถของตนเองนั้น ในความสำคัญของแนวคิดพหุปัญญาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าพหุปัญญาส่งผลต่อความสำเร็จต่อการบริหาร ซึ่งจะส่งผลให้การบริหารจัดการสถานศึกษาดำเนินไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 2 ซึ่งการศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งสำรวจระดับพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา พร้อมทั้งหาแนวทางพัฒนาพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำข้อมูลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ ในการพัฒนาแผนหรือแนวทางการอบรมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 2 เพื่อเสริมสร้างพหุปัญญาของผู้บริหาร

Citation : Boontha, P., Taochan, S., & Masena, C. (2025). Multiple Intelligence of School Administrators under Ubon

Ratchathani Primary Educational Service Area Office 2. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(4), 181–202.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.47>

สถานศึกษา โดยเฉพาะบริบทของสถานศึกษาที่ต้องการความหลากหลายในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาปัญหาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาปัญหาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 2

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

1.แนวคิดเกี่ยวกับพหุปัญญา

การ์ดเนอร์ ผู้เสนอทฤษฎีพหุปัญญา อธิบายมนุษย์มีความฉลาดหลากหลายรูปแบบ ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงความฉลาดด้านสติปัญญา แต่ยังรวมถึงความฉลาดด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านมิติสัมพันธ์ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ด้านตรรกศาสตร์และคณิตศาสตร์ ด้านภาษา ด้านการเข้าใจตนเอง ด้านดนตรี และด้านการดำรงชีวิต (Gardner, 1983) ดังนี้

1. ความฉลาดทางด้านภาษา (Linguistic Intelligence) ความสามารถในการเข้าใจ ความหมาย และการใช้ภาษา การพูดและการเขียน การเรียนรู้ภาษา การใช้ภาษาสื่อสารให้ได้ผลตาม เป้าหมาย สื่ออารมณ์ความรู้สึกให้คนอื่นเข้าใจได้ดี เช่น กวี นักเขียน นักพูด นักกฎหมาย
2. ความฉลาดทางด้านตรรกะ (Logical-Mathematic Intelligence) ความสามารถ ทางด้านคณิตศาสตร์ และเรื่องของเหตุผล คิววิเคราะห์ในเชิงวิทยาศาสตร์ เช่น นักวิทยาศาสตร์ นักคณิตศาสตร์
3. ความฉลาดทางด้านดนตรี (Musical Intelligence) ความสามารถในการเข้าใจและสร้างสรรค์ดนตรี เข้าใจจังหวะ เช่น นักแต่งเพลง นักดนตรี นักเต้น
4. ความฉลาดทางด้านมิติ (Spatial Intelligence) ความสามารถในการสร้างภาพ ในจินตนาการ และนำมาสร้างสรรค์เป็นผลงาน เช่น จิตรกร ประติมากร สถาปนิก ดีไซน์เนอร์
5. ความฉลาดทางการเคลื่อนไหวร่างกาย (Bodily-Kinesthetic Intelligence) ความสามารถในการใช้ร่างกายเคลื่อนไหวอย่างสร้างสรรค์ เช่น การแสดง การเล่นกีฬา การเต้นรำ
6. ความฉลาดในการเป็นผู้นำ (Interpersonal Intelligence) ความสามารถในการ เข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น สามารถจูงใจผู้อื่น เช่น นักการเมือง ผู้นำทางศาสนา ครู นักการศึกษา นักขาย นักโฆษณา
7. ความฉลาดภายในตน (Intrapersonal Intelligence) ความสามารถในการเข้าอก เข้าใจความรู้สึกภายในของผู้อื่น เช่น นักเขียน ผู้ให้คำปรึกษา จิตแพทย์
8. ความฉลาดทางด้านธรรมชาติ (Naturalist Intelligence) ความสามารถในการ เรียนรู้เรื่องธรรมชาติ พืช สัตว์ ธรณีวิทยา สิ่งแวดล้อม

Citation : ปัทมาภรณ์ บุญญา, สมฤทัย เต่าจันทร์, และ ชวนคิด มะเสนา. (2568). พหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(4), 181-202.
<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.47>

9. ความฉลาดในการคิดใคร่ครวญ (Existential Intelligence) ชอบคิด สงสัยใคร่รู้ ตั้งคำถามกับตัวเองในเรื่องความเป็นไปของชีวิต ชีวิตหลังความตาย เรื่องเหนือจริง มิติลึกลับ

ลักษณะสำคัญของพหุปัญญา คือ เซอร์ปัญญาของมนุษย์มีอยู่อย่างหลากหลาย และสามารถเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาได้หากได้รับการส่งเสริมอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ บุคคลแต่ละคนจะมีความสามารถในแต่ละด้านแตกต่างกัน ทำให้เกิดเอกลักษณ์เฉพาะตัว (ทิสนา แคมมณี และคณะ, 2560) มนุษย์ทุกคนมีสติปัญญาอย่างน้อย 9 ด้าน และแต่ละด้านมีลักษณะเฉพาะตนซึ่งสามารถพัฒนาให้สูงขึ้นได้ หากมีการฝึกฝนการให้กำลังใจ และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ พร้อมกันนี้ยังชี้ว่า ปัญญาต่าง ๆ สามารถทำงานร่วมกันได้ในการดำเนินชีวิต เช่น การพูด การคิดคำนวณ และการเข้าสังคม (ศิลป์ชัย เทศนา, 2561)

2.แนวคิดเกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษา

ในยุคที่การศึกษาเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในทุกมิติของการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีความสามารถในการปรับตัว และเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่สามารถขับเคลื่อนองค์กรทางการศึกษาไปสู่คุณภาพตามมาตรฐานสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำสูงสุดของสถานศึกษา มีหน้าที่จัดการศึกษาโดยใช้ทรัพยากรทั้งหมดที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผ่านกระบวนการบริหารจัดการ ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การนำองค์การ และการควบคุมทรัพยากรขององค์กรทั้งนี้ การบริหารต้องดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา (ณัฐธยาน์ โพธิ์ธาร, 2563) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีทั้งคุณลักษณะด้านวิชาชีพ และด้านบุคลิกภาพส่วนบุคคล โดยเฉพาะความสามารถในการดำเนินงานตามนโยบายเพื่อให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมาย (วิชชัย ทัพคำภา, 2563) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้ที่รับผิดชอบด้านการวางแผน ประสานงาน ควบคุม ติดตาม และประเมินผล ทั้งในด้านวิชาการและการบริหารทั่วไป ทั้งนี้ต้องอาศัยแนวทางการจัดการองค์กรที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของแต่ละสถานศึกษาหรือหน่วยงาน (ไชยา ภาวะบุตร, 2560)

3.ความสัมพันธ์ระหว่างพหุปัญญากับผู้บริหารสถานศึกษา

ในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความสามารถในการปรับตัวและเป็นผู้นำเชิงรุกที่สามารถบริหารองค์กรให้ก้าวทันกับความเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ แนวคิดเรื่องพหุปัญญา (Multiple Intelligences) จึงได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางว่าเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในหลากหลายด้าน ผู้นำที่มีพหุปัญญาสามารถสร้างสรรคกิจกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาความฉลาดในแต่ละด้านของบุคลากรในองค์กร อีกทั้งยังช่วยให้สมาชิกค้นพบศักยภาพเฉพาะตน ซึ่งส่งผลต่อแรงจูงใจและการทำงานร่วมกันอย่างมีพลัง (มนัสนันท์ หัตถศักดิ์, 2550) ผู้บริหารควรมีความฉลาดรอบด้านอย่างน้อย 5 มิติ ได้แก่ ความฉลาดทางปัญญา อารมณ์ ศิลธรรม การแก้ปัญหา และสังคม ซึ่งล้วนส่งเสริมการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (ประกายดาว คำป้อม และคณะ, 2561) ซึ่งทฤษฎีพหุปัญญามีอิทธิพลสำคัญต่อการปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นการพัฒนามนุษย์อย่างรอบด้านตามศักยภาพที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล ทั้งนี้ ผู้บริหารซึ่งยึดถือแนวคิดดังกล่าวจะสามารถส่งเสริมระบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนพัฒนาเต็มตามศักยภาพของตนเอง (ณิรดา เวชญาณลักษณ์, 2566) ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพไม่อาจพึ่งพาเพียงความฉลาดทางสติปัญญา เท่านั้น แต่ยังต้องประกอบด้วยความฉลาดทางอารมณ์ ความฉลาดทางสังคม ความฉลาดทางคุณธรรม และแม้กระทั่งความฉลาดทางจิตวิญญาณ โดยแต่ละด้านล้วนมี

Citation : Boontha, P., Taochan, S., & Masena, C. (2025). Multiple Intelligence of School Administrators under Ubon

Ratchathani Primary Educational Service Area Office 2. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(4), 181–202.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.47>

บทบาทในการสร้างผู้นำที่เข้าใจตนเองและผู้อื่น มีความยืดหยุ่นทางความคิด สามารถสร้างแรงบันดาลใจ และบริหารจัดการองค์กรด้วยความเข้าใจ ความยุติธรรม และวิสัยทัศน์ที่ยั่งยืน (Gill, 2010)

4.บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

สภาพทั่วไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจในการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ประกอบด้วย 5 อำเภอ คือ อำเภอกุดข้าวปุ้น อำเภอเขมราฐ อำเภอตระการพืชผล อำเภอโพธิ์ไทร และอำเภอนาตาล มีโรงเรียนในสังกัดซึ่งเป็นโรงเรียนรัฐบาล จำนวน 213 โรงเรียน มีนักเรียนจำนวน 27,034 คน (ข้อมูล 10 มิถุนายน 2567) ครูสอนรวมลูกจ้าง จำนวน 2,265 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 26 ตุลาคม 2567) ได้จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณพ.ศ. 2568 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยมีสาระสำคัญประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ และโครงการ ซึ่งมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี(พ.ศ. 2561-2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (พ.ศ. 2566-2570) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 นโยบายของรัฐบาล นโยบายและจุดเน้นกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2568 และนโยบายต่างๆที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพภาพการศึกษาของผู้เรียนให้เป็นผู้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีรายละเอียด

วิสัยทัศน์ (Vision)

"องค์กรแห่งคนดี มีคุณภาพเลิศล้ำ น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง"

พันธกิจ (Mission)

1. จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. จัดการศึกษาให้ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษา ได้รับความปลอดภัยจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ใหม่
3. ส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และปฏิบัติหน้าที่ตามจรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพ
4. พัฒนาศักยภาพและคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
5. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชากรวัยเรียนทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม
6. ส่งเสริมสถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) และสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

7. พัฒนาระบบบริหารจัดการด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติที่ยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อเสริมสร้างคุณภาพการศึกษาและบูรณาการการจัดการศึกษาตามบริบทของพื้นที่

เป้าประสงค์ (Goals)

1. ผู้เรียนทุกคนมีความรักในสถาบันหลักของชาติและยึดมั่นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และเสมอภาคตรงตามศักยภาพ
2. ผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษา ได้รับการดูแลความปลอดภัยจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ เพื่อรองรับวิถีชีวิตใหม่รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี
3. ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และเสมอภาคตรงตามศักยภาพ
4. เด็กปฐมวัยทุกคนมีพัฒนาการด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญาเหมาะสมตามวัย
5. ผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน มีความรู้ มีสมรรถนะ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
6. ผู้เรียนทุกคนได้รับการส่งเสริมและคัดกรอง พัฒนาศักยภาพตามแนวทางพหุปัญญา ได้รับการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (Assessment for Learning) ด้วยวิธีที่หลากหลาย
7. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับได้รับการพัฒนาสมรรถนะอย่างต่อเนื่อง และสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่ยึดความรับผิดชอบต่อความสำเร็จของงาน (Accountability)
8. สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) และส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
9. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 และสถานศึกษาในสังกัดมีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยี มาใช้ในการบริหารจัดการทั้ง 4 ด้าน ตามหลักธรรมาภิบาล อย่างมีประสิทธิภาพโดยน้อมนำศาสตร์แห่งพระราชาสู่การปฏิบัติที่ยั่งยืน

ข้อมูลผู้บริหาร

นายอดุลย์ จันทรผาง ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 และรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 4 คน คือ

1.นางวันดี ละศรีจันทร์	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
2.นายสมร หอมศรี	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
3.นายพงษ์สยาม มาสุข	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

Citation : Boontha, P., Taochan, S., & Masena, C. (2025). Multiple Intelligence of School Administrators under Ubon

Ratchathani Primary Educational Service Area Office 2. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(4), 181–202.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.47>

ข้อมูลจำนวนโรงเรียน

ข้อมูลจำนวนโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 มีดังนี้
อำเภอภูพาน 29 โรงเรียน อำเภอเขมราฐ 39 โรงเรียน อำเภอตระการพืชผล 89 โรงเรียน อำเภอโพธิ์
ไทร 33 โรงเรียน และอำเภอนาตาล 23 โรงเรียน

ข้อมูลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ได้ดังนี้

ขนาดโรงเรียน	จำนวน โรงเรียน	ประชากร	
		จำนวนผู้บริหาร	จำนวนครู
1. โรงเรียนขนาดเล็ก	138	108	656
2. โรงเรียนขนาดกลาง	73	99	979
3. โรงเรียนขนาดใหญ่	2	6	80
รวม	213	213	1,715
รวมทั้งสิ้น	213	1,928	

อ้างอิง กลุ่มบริหารงานบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 2 ปีงบประมาณ 2568

5.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยในประเทศและงานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ดังนี้

ประกายดาว คำป้อม และคณะ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า 1) ความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน 2) การทำงานเป็นทีมของครูอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน ซึ่งประกอบด้วยความสมดุลในบทบาท การสนับสนุนและไว้วางใจจากสมาชิกในทีม การมีเป้าหมายร่วมที่ชัดเจน ความร่วมมือ การสื่อสารเปิดกว้าง และความคิดสร้างสรรค์ภายในทีม 3) ความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค (X_4), ความฉลาดทางปัญญา (X_1) และความฉลาดทางศีลธรรมและจริยธรรม (X_3) มีผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู (Y_{tot}) และสามารถร่วมกันทำนายผลได้ถึงร้อยละ 24.40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ณิรดา เวชญาลักษณ์ (2566:) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับระดับพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษาและความสัมพันธ์ระหว่างพหุปัญญาของผู้บริหารกับประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1) ศึกษาระดับพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา 2) วิเคราะห์ประสิทธิภาพการบริหารจัดการในสถานศึกษา และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพหุปัญญากับประสิทธิภาพในการจัดการสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) พหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับสูง 2) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับสูง และ 3) พหุปัญญาของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารจัดการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Ubaidillah, M (2018: 65-74) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยพบว่าภาวะผู้นำที่เข้มแข็งและมีความรู้ที่หลากหลาย มีส่วนช่วยในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ สถานศึกษาจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงด้านนวัตกรรมอย่างเหมาะสม ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญโดยตรงต่อการบริหารการศึกษา การเปลี่ยนแปลงและการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สำเร็จขึ้นอยู่กับผู้นำที่มีความกล้าในการปรับเปลี่ยนต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและทำให้โครงสร้างการจัดการศึกษาเด่นชัดขึ้น

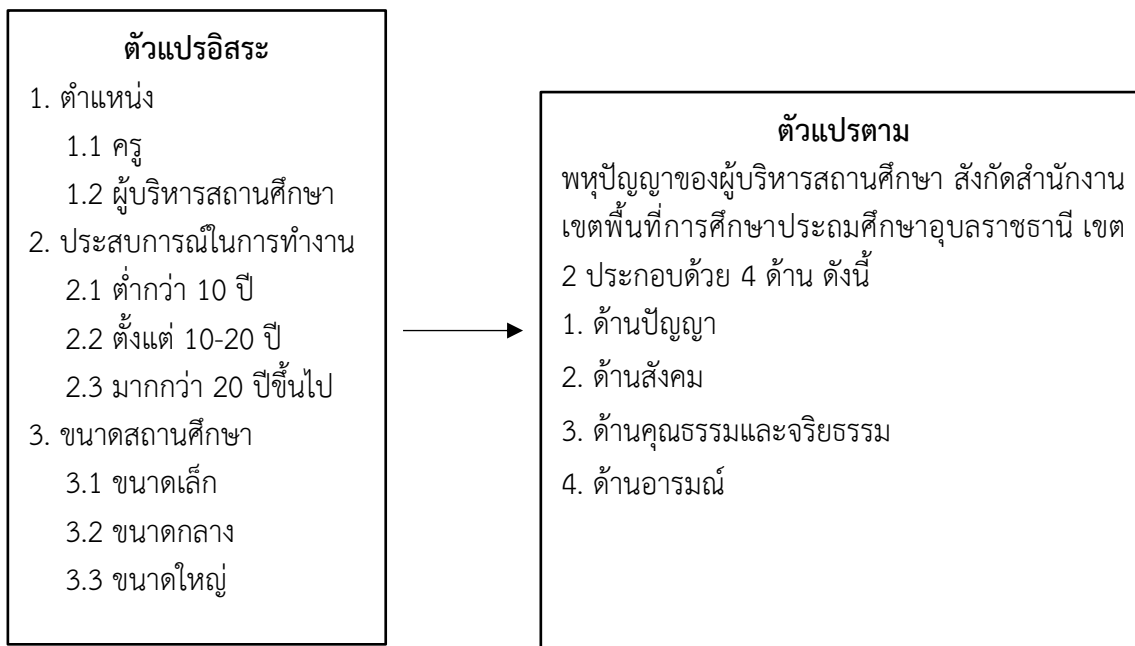
จากการทบทวนวรรณกรรม และการศึกษาและสังเคราะห์งานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศ จะเห็นได้ว่า ภาวะผู้นำเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์เพื่อนำองค์การไปสู่ความมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ ไม่ได้อาศัยเพียงความฉลาดทางปัญญาเพียงด้านเดียว แต่ยังต้องมีความฉลาดในด้านอื่นๆอีกด้วย เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป ผู้ศึกษาในฐานะที่ปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 มีความสนใจที่จะศึกษาพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา และได้ศึกษานิยาม หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัย แล้วนำมาสังเคราะห์เพื่อกำหนดองค์ประกอบหลักของพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านปัญญา ด้านสังคม ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านอารมณ์

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

การศึกษาวิจัยเรื่อง พหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ซึ่งได้ศึกษานิยาม หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัย แล้วนำมาสังเคราะห์เพื่อกำหนดองค์ประกอบหลักของพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้ ดาราวดี บรรจงช่วย (2560); ประกายดาว คำป้อม และคณะ (2561), พนิดา รัชฎาเพชร และตรัยภูมิพันธ์ ตรีศวร (2565), ณิรดา เวชญาลักษณ์ (2566), อภิญา แสนสุข และคณะ (2567), ณวิสนันท์ พลอยกระจ่าง และคณะ (2567); Gill (2010), Gardner (1983)

จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มองค์ประกอบหลักที่มีสาระคล้ายกันไว้ด้วยกัน ซึ่งครอบคลุมพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา ได้องค์ประกอบหลัก จำนวน 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ด้านปัญญา 2) ด้านสังคม 3) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม 4) ด้านอารมณ์ จึงได้กรอบแนวคิดดังนี้

รูปภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ประชากรและตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 2 จำนวนทั้งสิ้น 1,928 คน จาก 213 โรงเรียน โดยแยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 213 คน ครู จำนวน 1,715 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 2 จำนวน 322 คน โดยแยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 36 คน ครู จำนวน 286 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie & Morgan (1970) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามขนาดของสถานศึกษา กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสัมภาษณ์ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีผลงานได้รับรางวัลที่เกี่ยวกับการศึกษา คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 4 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครู จำนวน 2 คน เพื่อสัมภาษณ์ความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 2

Citation : ปัทมาภรณ์ บุญญา, สมฤทัย เต่าจันทร์, และ ชวนคิด มะเสนา. (2568). พหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(4), 181-202.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.47>

2. ตัวแปร

ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1. ตำแหน่ง
2. ประสบการณ์ในการทำงาน
3. ขนาดสถานศึกษา

ตัวแปรตาม ได้แก่ องค์ประกอบของพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 2 ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านปัญญา
2. ด้านสังคม
3. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม
4. ด้านอารมณ์

3. เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 ฉบับ คือ 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์ ดังนี้

3.1 แบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม โดยคำถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ตอนที่ 2 สอบถามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านปัญญา ด้านสังคม ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านอารมณ์ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่าง 0.67-1.00 มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .99 และตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

3.2 แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อศึกษาแนวทางสำหรับพัฒนาพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

4.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามส่งไปยังตัวอย่างในรูปแบบออนไลน์ (Google Form)

4.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามจนครบตามจำนวน แล้วนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ก่อนนำไปวิเคราะห์ผล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

Citation : Boontha, P., Taochan, S., & Masena, C. (2025). Multiple Intelligence of School Administrators under Ubon

Ratchathani Primary Educational Service Area Office 2. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(4), 181–202.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.47>

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา รายด้าน และรายข้อ เพื่อหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตาม ตำแหน่ง โดยใช้การทดสอบที (t-test) จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา โดยใช้การทดสอบเอฟ (F-test) เมื่อพบความแตกต่าง ทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD โดยมีเกณฑ์คะแนนดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

4.51 - 5.00 หมายถึง มีระดับพหุปัญญาอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีระดับพหุปัญญาอยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีระดับพหุปัญญาอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีระดับพหุปัญญาอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีระดับพหุปัญญาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลคำถามปลายเปิด ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยใช้การพรรณนา สรุปประเด็นหลัก ประเด็นรอง

6.2 แบบสัมภาษณ์

วิเคราะห์จากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยใช้การพรรณนา สรุปประเด็นหลัก ประเด็นรอง

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 พหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวม

ที่	ความคิดเห็นเกี่ยวกับพหุปัญญาของ		ระดับพหุปัญญา			ลำดับที่
	ผู้บริหาร	สถานศึกษา	$\bar{x}$	S	แปลผล	
1	ด้านปัญญา		3.89	.59	มาก	2
2	ด้านสังคม		4.31	.53	มาก	1
3	ด้านคุณธรรมและจริยธรรม		3.80	.64	มาก	3
4	ด้านอารมณ์		3.73	.66	มาก	4
รวม			3.93	.44	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า พหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.93, SD=.44$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านสังคม

($\bar{x}=4.31, SD=.53$) รองลงมา คือ ด้านปัญญา ($\bar{x}=3.89, SD=.59$) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($\bar{x}=3.80, SD=.64$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านอารมณ์ ($\bar{x}=3.73, SD=.66$)

2.ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา

2.1 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง

ที่	ความคิดเห็นเกี่ยวกับพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา	ครู		ผู้บริหารสถานศึกษา		t	P
		$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S		
1	ด้านปัญญา	3.88	.60	3.99	.45	-1.30	.19
2	ด้านสังคม	4.34	.53	4.06	.53	2.93**	.01
3	ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	3.81	.63	3.70	.71	.98	.32
4	ด้านอารมณ์	3.73	.65	3.70	.74	.32	.74
รวม		3.94	.43	3.86	.53	1.00	.31

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวม ด้านปัญญา ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านอารมณ์ ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตาม
ประสบการณ์ในการทำงาน

ที่	ความคิดเห็นเกี่ยวกับพหุ ปัญญาของผู้บริหาร สถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	P
1	ด้านปัญญา	ระหว่างกลุ่ม	2	.86	.43	1.22	.29
		ภายในกลุ่ม	319	112.12	.35		
		รวม	321	112.98			
2	ด้านสังคม	ระหว่างกลุ่ม	2	2.5	1.27	4.50*	.02
		ภายในกลุ่ม	319	90.00	.28		
		รวม	321	92.54			
3	ด้านคุณธรรมและ จริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	9.90	4.9	12.92**	.00
		ภายในกลุ่ม	319	122.15	.38		
		รวม	321	132.05			
4	ด้านอารมณ์	ระหว่างกลุ่ม	2	14.77	7.38	18.58**	.00
		ภายในกลุ่ม	319	126.76	.39		
		รวม	321	141.53			
รวม		ระหว่างกลุ่ม	2	3.66	1.83	9.81**	.00
		ภายในกลุ่ม	319	59.49	.18		
		รวม	321	63.15			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวม ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านอารมณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านปัญญา ไม่แตกต่างกัน

Citation : ปัทมาภรณ์ บุญญา, สมฤทัย เต่าจันทร์, และ ชวนคิด มะเสนะ. (2568). พหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(4), 181-202.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.47>

2.3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ที่	ความคิดเห็นเกี่ยวกับพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
1	ด้านปัญญา	ระหว่างกลุ่ม	2	.86	.43	1.22	.29
		ภายในกลุ่ม	319	112.12	.35		
		รวม	321	112.98			
2	ด้านสังคม	ระหว่างกลุ่ม	2	2.5	1.27	4.50*	.02
		ภายในกลุ่ม	319	90.00	.28		
		รวม	321	92.54			
3	ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	9.90	4.9	12.92**	.00
		ภายในกลุ่ม	319	122.15	.38		
		รวม	321	132.05			
4	ด้านอารมณ์	ระหว่างกลุ่ม	2	14.77	7.38	18.58**	.00
		ภายในกลุ่ม	319	126.76	.39		
		รวม	321	141.53			
รวม		ระหว่างกลุ่ม	2	3.66	1.83	9.81**	.00
		ภายในกลุ่ม	319	59.49	.18		
		รวม	321	63.15			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวม ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านอารมณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านปัญญา ไม่แตกต่างกัน

3.แนวทางการพัฒนาพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 2 โดยจากการวิเคราะห์ข้อมูลคำถามปลายเปิดและการสัมภาษณ์จากกลุ่มเป้าหมาย คือผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ด้านการยอมรับของผู้บริหาร เพื่อนครู และสังคมว่าเป็นแบบอย่างของจิตวิญญาณแห่งครู เพื่อยกย่องและเชิดชูเกียรติ เช่นรางวัลครูสุดดี รางวัลครูสกา รางวัลครูดีเด่น หรือประกวดได้รางวัลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เช่น รางวัลทรงคุณค่า สพฐ. OBEC AWARDS Best practice ด้านต่างๆ ซึ่งสรุปเป็นรายด้านโดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Content analysis) ดังนี้

3.1 ด้านปัญญา

แนวทางการพัฒนาพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านปัญญา ควรมุ่งเน้นการนำความรู้ และทักษะไปใช้ในการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการอบรมเชิงลึก การสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการบริหาร นอกจากนี้ ควรเปิดโอกาสให้ผู้บริหารได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง และสนับสนุนการใช้ข้อมูลในการตัดสินใจอย่างเป็นระบบ ควรเสริมสร้างความสามารถในการเรียนรู้สิ่งที่ซับซ้อนผ่านการฝึกปฏิบัติ การศึกษากรณีตัวอย่าง และการบริหารเวลาที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงส่งเสริมการใช้เครื่องมือทางการบริหาร เช่น แผนผังความคิดหรือระบบวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อช่วยจัดลำดับความสำคัญของงานและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ

3.2 ด้านสังคม

แนวทางการพัฒนาพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านสังคม ควรมุ่งเน้นการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมความรัก ความสามัคคี และการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถดำเนินการผ่านกิจกรรมเสริมสร้างทีมงาน การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการใช้การสื่อสารที่สร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมความร่วมมือ นอกจากนี้ ควรพัฒนาทัศนคติที่เน้นการช่วยเหลือกันผ่านการปลูกฝังวัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนซึ่งกันและกัน การสร้างช่องทางการสื่อสารที่เปิดกว้าง และการอบรมเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่เน้นความเห็นอกเห็นใจ เพื่อให้ผู้บริหารสามารถช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างเต็มใจและมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะนำไปสู่บรรยากาศการทำงานที่ดีและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษา

Citation : ปัทมาภรณ์ บุญญา, สมฤทัย เต่าจันทร์, และ ชวนคิด มะเสนา. (2568). พหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(4), 181-202.
<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.47>

3.3 ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

แนวทางการพัฒนาพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ควรมุ่งเน้นการรักษาและสืบสานประเพณี วัฒนธรรม และค่านิยมที่ดีขององค์กรและสังคม โดยสามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรม เช่น วันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมจิตอาสา หรือโครงการอบรมด้านคุณธรรม เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่บุคลากร ในขณะเดียวกัน ควรพัฒนาแนวคิดเรื่องความเชื่อมั่นและการให้เกียรติซึ่งกันและกันผ่านการจัดอบรมพัฒนาทักษะการสื่อสาร การส่งเสริมบรรยากาศการทำงานที่เน้นความเสมอภาค และการเปิดช่องทางให้มีการแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ นอกจากนี้ ควรสนับสนุนให้ผู้บริหารมีความยุติธรรมในการบริหารโดยใช้หลักเกณฑ์ที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นคุณธรรมและจริยธรรม ทำให้สถานศึกษามีความน่าเชื่อถือและได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย

3.4 ด้านอารมณ์

แนวทางการพัฒนาพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านอารมณ์ ควรส่งเสริมความสามารถในการปรับเปลี่ยนทัศนคติในเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งสามารถพัฒนาได้ผ่านการฝึกอบรมด้านการคิดเชิงบวกและการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ การเรียนรู้จากกรณีศึกษา และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้นำที่ประสบความสำเร็จ และจุดที่ควรพัฒนาอย่างเร่งด่วนคือการควบคุมอารมณ์และการจัดการอารมณ์ของตนเอง รวมถึงการตอบสนองต่อความรู้สึกของผู้อื่นอย่างเหมาะสม ซึ่งสามารถพัฒนาได้ผ่านการฝึกสมาธิ การจัดการความเครียด การฝึกทักษะการฟังอย่างตั้งใจ และการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) โดยการตระหนักรู้อารมณ์ของตนเองและฝึกความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. พหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู 4 ด้านพบว่า ระดับพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประกายดาว คำป้อม และคณะ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐบาลนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านสังคม การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีพหุปัญญา ด้านสังคมในระดับที่สูงกว่าด้านอื่นๆ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมความร่วมมือและบรรยากาศการทำงานที่ดีในโรงเรียน ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำ ด้านสังคมสูงสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดี สนับสนุนการทำงานเป็นทีม และบริหารความขัดแย้ง

Citation : Boontha, P., Taochan, S., & Masena, C. (2025). Multiple Intelligence of School Administrators under Ubon

Ratchathani Primary Educational Service Area Office 2. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(4), 181–202.
<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.47>

ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งช่วยให้ครูและบุคลากรมีความพึงพอใจในการทำงาน จะนำไปสู่บรรยากาศการทำงานที่ดีและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษา

2. การเปรียบเทียบพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตาม ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดสถานศึกษา ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพิลา อำนาง (2566) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูและผู้บริหารสถานศึกษามีประสบการณ์อยู่ในบริบทการศึกษา และวัฒนธรรมองค์กรที่คล้ายกัน จึงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกันมาก และหลายคนที่เป็นผู้บริหารเคยเป็นครูมาก่อน ทำให้เข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับพหุปัญญาในลักษณะเดียวกับครู

2.2 ผลการเปรียบเทียบพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพหุปัญญาโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ จำรัส เชื้อนเพชร (2566) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส กลุ่มอำเภอแม่สายสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส จำแนกตามประสบการณ์การทำงานโดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูและผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน เนื่องจากบุคคลที่มีประสบการณ์มากกว่ามักเผชิญกับสถานการณ์ที่หลากหลาย เรียนรู้แนวทางการบริหารที่แตกต่าง และพัฒนามุมมองที่ยืดหยุ่นและรอบด้านขึ้น ในขณะที่ผู้ที่มีประสบการณ์น้อยอาจยังไม่ได้เผชิญกับปัญหาที่ซับซ้อน ทำให้มุมมองต่อพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา อาจมองในมิติที่แคบกว่า นอกจากนี้ระดับความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้นำ วิธีการรับมือกับปัญหา และอิทธิพลจากเครือข่ายการทำงานก็ล้วนเป็นปัจจัยที่ทำให้ความคิดเห็นของบุคคลที่มีประสบการณ์ต่างกันมีแนวโน้มที่จะแตกต่างกันไปด้วย

2.3 ผลการเปรียบเทียบพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพหุปัญญาโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของจิราภา ประพันธ์พัฒน์ (2560) ได้ศึกษาภาวะผู้นำภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดาโอ๊ะ บาฮี และจรรณี แก้วเอียน (2566) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตพื้นที่

Citation : ปัทมาภรณ์ บุญญา, สมฤทัย เต่าจันทร์, และ ชวนคิด มะเสนา. (2568). พหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(4), 181-202.
<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.47>

การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขนาดของสถานศึกษาที่แตกต่างกัน ส่งผลให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับพหุปัญญาของผู้บริหารแตกต่างกัน เนื่องจากบริบทและความซับซ้อนในการบริหารจัดการของโรงเรียนแต่ละขนาดมีความแตกต่างกันอย่างมาก โรงเรียนขนาดใหญ่ต้องการภาวะผู้นำที่สามารถบริหารงานในระดับองค์กรได้ดี มีทักษะการจัดการที่ซับซ้อน รวมถึงสามารถบริหารทรัพยากรและบุคลากรจำนวนมากได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะที่โรงเรียนขนาดเล็กอาจให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำที่เน้นความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับครู นักเรียน และชุมชน นอกจากนี้ ความท้าทายในการบริหารงาน เช่น งบประมาณ การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และโครงสร้างการบริหาร ก็อาจทำให้ผู้บริหารมีแนวทางในการใช้ภาวะผู้นำที่แตกต่างกัน ซึ่งส่งผลให้บุคลากรในสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารที่แตกต่างกันไปตามขนาดของโรงเรียน

3. แนวทางการพัฒนาพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 2 โดยสรุปเป็นรายด้านดังนี้

3.1 ด้านปัญญา

แนวทางการพัฒนาพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านปัญญา ควรมุ่งเน้นการนำความรู้และทักษะไปใช้ในการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการอบรมเชิงลึก การสร้างเครือข่าย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการบริหาร นอกจากนี้ ควรเปิดโอกาสให้ผู้บริหารได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง และสนับสนุนการใช้ข้อมูลในการตัดสินใจอย่างเป็นระบบ ควรเสริมสร้างความสามารถในการเรียนรู้สิ่งที่ซับซ้อนผ่านการฝึกปฏิบัติ การศึกษากรณีตัวอย่าง และการบริหารเวลาที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงส่งเสริมการใช้เครื่องมือทางการบริหาร เช่น แผนผังความคิดหรือระบบวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อช่วยจัดลำดับความสำคัญของงานและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ สอดคล้องกับ ดาราวดี บรรจงช่วย (2560) พบว่า การพัฒนาภาวะผู้นำด้านปัญญามุ่งเน้นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การวิเคราะห์สถานการณ์อย่างมีวิจักษ์ญาณ และการคิดเชิงระบบ เพื่อให้สามารถบริหารจัดการองค์กรได้อย่างรอบด้าน และยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง

3.2 ด้านสังคม

แนวทางการพัฒนาพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านสังคม ควรมุ่งเน้นการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมความรัก ความสามัคคี และการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถดำเนินการผ่านกิจกรรมเสริมสร้างทีมงาน การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการใช้การสื่อสารที่สร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมความร่วมมือ นอกจากนี้ ควรพัฒนาทัศนคติที่เน้นการช่วยเหลือกันผ่านการปลูกฝังวัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนซึ่งกันและกัน การสร้างช่องทางการสื่อสารที่เปิดกว้าง และการอบรมเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่เน้นความเห็นอกเห็นใจ เพื่อให้ผู้บริหารสามารถช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างเต็มใจและมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะนำไปสู่บรรยากาศการทำงานที่ดีและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษา สอดคล้องกับประกายดาว คำป้อม และคณะ (2561) พบว่า ทักษะทางสังคม มีความสำคัญต่อการบริหารงานมาก เพราะเราต้องดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคม เราไม่สามารถใช้ชีวิตเพียงลำพังได้อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษายังต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม ตระหนักถึงความถูกต้องของสังคมสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เข้ากับสังคมได้

Citation : Boontha, P., Taochan, S., & Masena, C. (2025). Multiple Intelligence of School Administrators under Ubon

Ratchathani Primary Educational Service Area Office 2. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(4), 181–202.
<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.47>

3.3 ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

แนวทางการพัฒนาพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ควรมุ่งเน้นการรักษาและสืบสานประเพณี วัฒนธรรม และค่านิยมที่ดีขององค์กรและสังคม โดยสามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรม เช่น วันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมจิตอาสา หรือโครงการอบรมด้านคุณธรรม เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่บุคลากร ในขณะเดียวกัน ควรพัฒนาแนวคิดเรื่องความเชื่อมั่นและการให้เกียรติซึ่งกันและกันผ่านการจัดอบรมพัฒนาทักษะการสื่อสาร การส่งเสริมบรรยากาศการทำงานที่เน้นความเสมอภาค และการเปิดช่องทางให้มีการแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ นอกจากนี้ ควรสนับสนุนให้ผู้บริหารมีความยุติธรรมในการบริหารโดยใช้หลักเกณฑ์ที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นคุณธรรมและจริยธรรม ทำให้สถานศึกษามีความน่าเชื่อถือและได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย สอดคล้องกับ พนิดา รัชฎาเพชร และ ตรัยภูมิษฐ์ ตรีศวร (2562) การเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาไม่เพียงแต่ช่วยพัฒนาองค์กรให้มีความมั่นคงทางคุณค่า แต่ยังเป็นกลไกสำคัญที่ส่งเสริมให้บุคลากรทุกระดับมีจิตสำนึกที่ดีในการปฏิบัติงาน มีความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ และร่วมกันสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่โปร่งใส เป็นธรรม

3.4 ด้านอารมณ์

แนวทางการพัฒนาพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านอารมณ์ ควรส่งเสริมความสามารถในการปรับเปลี่ยนทัศนคติในเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งสามารถพัฒนาได้ผ่านการฝึกอบรมด้านการคิดเชิงบวกและการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ การเรียนรู้จากกรณีศึกษา และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้นำที่ประสบความสำเร็จ และจุดที่ควรพัฒนาอย่างเร่งด่วนคือการควบคุมอารมณ์และการจัดการอารมณ์ของตนเอง รวมถึงการตอบสนองต่อความรู้สึกของผู้อื่นอย่างเหมาะสม ซึ่งสามารถพัฒนาได้ผ่านการฝึกสมาธิ การจัดการความเครียด การฝึกทักษะการฟังอย่างตั้งใจ และการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) โดยการตระหนักรู้อารมณ์ของตนเองและฝึกความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น สอดคล้องกับ อนุพล สนมศรี (2565) พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับบรรยากาศองค์กรในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานำแนวทางการพัฒนาพหุปัญญาด้านสังคมที่เป็นจุดแข็งมาเป็นแบบอย่างให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งอาจจัดทำเป็นคู่มือหรือแนวปฏิบัติเพื่อให้เป็นมาตรฐานขององค์กร พัฒนาทักษะการสื่อสารและการทำงานเป็นทีมและให้ความสำคัญกับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สนับสนุนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี และเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิสัมพันธ์ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและนำองค์กรสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน

Citation : ปัทมาภรณ์ บุญญา, สมฤทัย เต่าจันทร์, และ ชวนคิด มะเสนา. (2568). พหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(4), 181-202.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.47>

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพัฒนาพหุปัญญาด้านอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการส่งเสริมการตระหนักรู้และเข้าใจตนเอง เช่น จัดอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับ การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) การจัดการความเครียด และการใช้เหตุผลในการตัดสินใจแทนอารมณ์ การเปิดใจรับฟังความคิดเห็น และการสร้างสัมพันธภาพที่ดีในองค์กร จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับในสังคม

1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอาจนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการส่งเสริมและพัฒนาพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา อันจะช่วยเสริมสร้างสมรรถนะในการบริหารจัดการเพื่อเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงในบริบทของสังคมยุคปัจจุบัน ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีพหุปัญญาถือเป็นปัจจัยเชิงกลยุทธ์ที่สำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยพหุปัญญาด้านอื่นๆ เช่น ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ให้เหมาะสมกับผู้บริหารในศตวรรษที่ 21

2.2 ควรศึกษาวิจัยพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพบริหารจัดการสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง (References)

- จิราภา ประพันธ์พัฒน์. (2560). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- จำรัส เชื้อนเพชร. (2566). ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส กลุ่มอำเภอแม่สายสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ไชยา ภาวะบุตร. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 (พิมพ์ครั้งที่ 1). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์
- ณวิสนันท์ พลอยกระจำ และคณะ. (2567). ความฉลาดรู้ทางวัฒนธรรมองค์กร. *วารสารจิตวิทยา*, 11(1), 11-16.
- ณรงค์ฤทธิ์ นานเหลา. (2560). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ณัฐธยาน์ โพธิ์ชาธาร. (2563). การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของบุคลากรทางการศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ณิรดา เวชญาณลักษณ์. (2566). ความสัมพันธ์ภาวะผู้นำพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษาศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 6(1), 131-143.
- ดาโอะ บาฮี และจรรณี แก้วเอี่ยม. (2566). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*, 2(1), 15-28.

Citation : Boontha, P., Taochan, S., & Masena, C. (2025). Multiple Intelligence of School Administrators under Ubon

Ratchathani Primary Educational Service Area Office 2. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(4), 181–202.
<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.47>

- ดาราวดี บรรจงช่วย. (2560). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดชุมพร* [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ทักษอร จอมมานพ. (2564). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญา เพื่อส่งเสริมการคิด อย่างมี วิจารณญาณ ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับวิชาเทคโนโลยี (การออกแบบและเทคโนโลยี 1) นักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ทิตนา แคมมณี และคณะ. (2560). *ศาสตร์การสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธวัชชัย ทศคำภา. (2563). *คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่10). สุวีริยาสาส์น.
- ประกายดาว คำป้อม, พิชญาภา ยืนยาว และนภาพรณีย ยอดสิน. (2561). *ความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษาที่ ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ จังหวัดนครปฐม. วารสารสังคมศาสตร์ วิจัย, 9(1), 125-146.*
- พิชญาภา ยืนยาว. (2562). *ภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษาและสถานศึกษา* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- พิมพ์ลา อำนาง. (2566). *ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พนิดา รัชฎาเพชร และตรีภูมิ นรินทร์. (2565). *คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความ คิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2. วารสาร มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, 1(13), 2354-2357.*
- สุชาติ พันธก้อม. (2563). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่วนต่อความเป็น องค์การแห่งการ เรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- อนุพล สนมศรี. (2565). *ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- อภิญา แสนสุข และคณะ. (2567). *ภาวะผู้นำพหุปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ. ใน: กระแส ชนวงส์ (บ.ก.), การประชุมวิชาการและ เสนอผลงานวิจัยระดับชาติ และระดับนานาชาติ (ASCER) ครั้งที่ 4. (น. 161).*
- Gardner, H. (1983). *Multiple intelligences: The theory in practice*. Basic Books.
- Gardner, H. (2011). *Frames of mind: The theory of multiple intelligences* (Rev. ed.). Basic Books.
- Gill, R. (2011). *Theory and practice of leadership* (2nd ed.). SAGE Publications.
- Ubaidillah, M. (2018). Innovation Leadership in improving the quality of Education. *International Journal of Mechanical Engineering and Technology*. 9(7), 1288-1299.

